

չե ցմահ, ուստի ի շարս բազմաթիւ տաճիկ մանկանց՝ չորս Հայ մանկտի ևս ի քաղաքէս նշանակեալ ներկայացան նորին մեծութեան, զոր գրելով յարգոյ խմբագրութեանդ՝ խնդրեմ զՏրատարակութիւնն ի խնդութիւն Հայասէր զգայուն սրտից:

Նապարհ Նապարհէկէանց

Ի Դաւթի:

ՀԵՂԵՂ Ի ՍԵՎՐԻ.

Նարծես թէ յայսմամի Ատրպատական Հայազգեաց թշուառութեանց բազմաթիւեան զոներն բացուեց, վասն զի գեռ գրիչներս չդողրացրած՝ աղքատաց սոխալուկ և աւաղելի կեանքն մեր ազգի լըութեանը յայտարարելուց՝ ահա նոր թշուառ վիճակ կըացուի Սալբի գեղջ բնակչաց: քանզի անցեալ մայիսի 15 ին ընդ մուտս արեգական գրեթէ արտաքոյ բնականին սաստիկ անձրեւեց, որք միանալով գետահետեալ մոխն գիւղն, ահարկու տեսարան կազմելով, և յանկարծ լցուելով բնակութիւններն՝ բարեկամ՝ բարեկամի՝ և դրացի դրացոյ կենաց փրկութեան օգնականութեան անձնոնահաս կգտնուէր, ըստ որում հազիւ իւր կենաց յոյսն երկայնութեամբ ունէր մինչև արտաքոյ գեղջ ելանին, քանզի որմ և տանիք յանկարծակի փլատակէին այն ահարկու հեղեղի սաստկութենէն, ահարկու, վասն զի տեաքք իւրեանց ընչից կորստեանն հանդիսատես լինելով՝ չփտահացան միջամտել և աղատել, ըստ որում իւրեանց կեանքն էլ տոկոս պիտի տային ընչից փրկութեանը, եթէ յանդգնէին ըրնակարանն մտնելու: կարեկցելի՜ տեսարան. մանկունք ողբալով իւրեանց ծնողաց գիրկն կընկնեն. իսկ ծնողք խորին տրտմութեամբ լցուած՝ այդ սոսկալի հեղեղի գործողութեանց կնային, քանզի կայից և կարասեաց հետ էլ անասունների կորուստն կտեսնէին, թէ ընդ փլատակօք և թէ ի ջուրս: այս կարեկցական և կորստական հանդէսը մի քանի ժամէն զինի իւր ահարկութիւնն փտահալութեան փոխարկեց, ըստ որում ընդ իջանկն

ջուրց վստահացան բնակիչքն մտանել ի գիւղն ուր 40 Հայք կգտնեն իւրեանց տունը հիմնադրուած կործանուած, ոմանք կիսով չափ փլատակեալ, իսկ բազումք խախտեալք, ուր բնակութիւնն սաստիկ երկիւղի տակ էր: զալով նոյն գիւղի մէջն գտնուած պարսից, 350 տուն վերոյ յիշեալ երեք կերպ վտանգի տակ:

Այս անակնունելի վտանգի համար տեղական Հայ ժողովուրդք հանրագրութեամբ կղիմեն տեղւոյս Գերապատիւ Առաջնորդի զթութեանն և օժանդակութեանն, խնդրելով միանգամայն, զրաւոր խնդրել ի Պարսից կառավարութենէ, ներկայ ամի արքունի հարկի պահանջն ներել, զոր խստիւ կգործադրեն հարկապահանջք այս դառն պատահարէն անմիջապէս զկնի: զոր և Գերապատիւ Առաջնորդն զրաւորապէս ներկայացրեց բարձրագոյն դրան՝ նոցա ի վերայ թշուառ ժողովրդոց կարեկցութիւն խնդրելով: զորմէ ծանուցանելով խմբագրութեան ազգօգուտ Արարատիդ, զոր բազմաշահ էջերուն միոյ մէջ հիւրընկալել կխնդրեմ:

Օհան Տէր Օհանէանց

Ի 1 յունիս 1872 թ.

Ի Դաւթի:

ՄԱՐԱՂԱՅ:

Մինչդեռ համայն աշխարհ իւր մտաւոր բարոյական և նիւթական յառաջադիմութեան հանդէսն ուրախութեամբ սրտի և պարծանօք օրացրաց և ազգաշահ աւնաթերթից ասպարիզումն վայելչապէս ի խնդակցութիւն համազգեացն հրատարակէ, տարաբախտ Դաւթի՜ որ դեռ նոր զրասիրական և զրազիտական նուիրական ազգաշէն պարտքը զգաց բարեբաղդաբար, և ձեռնածիղ լինի իւր ազիտութեան միմազգաց հորիզոնն պայծառազարդել գիտութեան լուսով, կցալի տարապայման. քանզի համազգեաց ազգաբեր ըզծից և յառաջադիմութեան փափագանացն համապատասխան չէ իւր տխուր և աշտուրջ ուշադրու-

Թեանցն և ազգասէր խոհականութեանցն զգալի տեղեկագրութեամբ հրատարակութեան ասպարէզն իջանելով. քանզի մինչ ցարդ հրատարակութիւնքս համազգեաց տրտմաւիթ կենսազրաւ տրութեան ահուելի պատկերն կընկարագրեն, որոյ գործերէն մի է ներկայ կարեկցական վիճակ Մարաշայու. ազգայնոցն մերոց, որոց տխուր հանգիստտեսն է Դաւրիթեցի ոմն տեղւոյս երեւելի Հայ վաճառականաց գործակատար Մարտիրոս Անդրէասեանն, որ տեսանելով թէ մին քանի անձինք իւրեանց կարեկցելի ընտանեօքն հանդերձ՝ յակամայից և ի սովէ բռնադատեալ ի կրօնափոխութիւն կղիմէն այն է ի մահմետականութիւն, շարժելով իւր եղբայրսիրութենէ և ջերմեռանդ ազգասիրութենէ՝ նոցա կրօնափոխութեանն արգելք կլինի նոցա առժամանակեայ ուտելեաց պիտոյքն շնորհելով՝ մանաւանդ շատ միջնորդական խօսքերով նոցա վիշտն սփոփելով և Դաւրիթոյ Գերապատիւ Առաջնորդի ձեռամբ զրամաւոր օժանդակութիւն խոստանալով. ուստի անմիջապէս այս ցաւալի դէպքն զրաւորապէս կտեղեկագրէ տեսաւ իւրում՝ աստ, որ ազգասիրապէս մեծ ցաւ զգալով և ազգային կորստեան դուռն բաց տեսանելով՝ փութապէս կղիմէ, կներկայանայ Գեր. Առաջնորդին, այս ցաւալի դէպքերն նորա որդիասէր խնամոցն յանձնելով, իսկ նորին Սրբազնութիւնն նոյն թշուառացն օգնութեան ձեռք կարկառելոյ նպատակաւ տեղւոյս աղքատաց հոգատարութեան մասնաժողովն կհրաւիրէ յԱռաջնորդարանն, ուր երկար խորհելէն և քննելէն զկնի՝ 30 պարսից թուաման կյանձնուի անդամոյ նոյն մասնաժողովոյ Պարոն Աբրահամու Ջալապեանց փութապէս հրամանագրել գործակատարի իւրում վերոյիշեալ Մարտիրոսի Անդրէասեանն գիտութեամբ Ասլան Եաւար Էնեկօյօփեանի*) մասնադրել նոյն սովալուկ թշուառացն մինչև յաւանձին տնօրինութիւն:

Յետոյ տեղւոյս Գեր. Առաջնորդն մին յանգիստական կոնդակ կարձակէ տեղւոյն անարժան քահանային որպէս զի խայտառակուի նորա այս-

պիսի տխմարական դանցառութիւնն վերոյիշեալ ձեռամբ հասարակութեան առջև, վասն զի իւր իսկ հոգեւոր և սեպուհ պարտականութիւնն իրրեւ վարձկան վարելով, զանց կառնէ տմարդին զայսպիսի իմն սրտաշարժ անցքն տեղեկագրել Գերապատիւ Առաջնորդին:

Միթէ՞ աղքատէր Առաջնորդն բաւական պիտի համարէր վերոյիշեալ դուզնաբեայ դումարն Մարաշայաբնակ թշուառաց համար՝ որք տարածամ կտանջուէին անգութ սովէն, ոչ բնաւ. վասն որոյ և յարմար ժամանակ գտնելով՝ բերանացի խնդրանօք կղիմէ առ Անգղիական Հիւպատոսն տեղւոյս Աոնտրայի աղքատէր ընկերութեան յուղարկած դումարէն պակասն գոնէ 60 թուման իւր սովալուկ զաւակացն շնորհել՝ որ ի պէտս տաճիկ աղքատացն էր յուղարկուած. Գեր. Հիւպատոսն կատարելով Սրբազան եպիսկոպոսի խնդիրն՝ 60 թուման կյուզարկէ Մարաշայ նորին Սրբաշնութեան զիտակցութեամբ առ Եւրոպացի վաճառական ոմն տեղւոյն մասնադրել թշուառացն գործակցութեամբ Ասլան Եաւարի:

Մասալար Մասալարէիէանց

է Դաւրիթ

Քանզի բնական է երախտապարտ սրտի իւր շնորհակալքէն թէ զրաւորապէս և թէ բերանացի գեղեցիկ զգացմամբ ցուցանել իւր երախտառորին, վասն որոյ և մասնաժողով հոգատարութեան աղքատաց տեղւոյս քաղցր և նուիրական պարտ յանձին զգացեալ՝ ներքին հարկադրութեամբ և ստիպմամբ՝ փութայ իւր սրտից խորոց անկեղծ շնորհակալքէն զրաւորապէս հանել յասպարեղ տեղեկութեան իւր Հուշուայ զաւառական, նուիրաբնակ և Նշխաւետապօլցի համազգի աղքատէր և բարեպաշտ ազգայնոց, յայտնելով միանգամայն յարգանօք սրտի նոցա սղորմութեան զրամոց ապահովապէս ընդունելութեան յօգուտ Դաւրեթաբնակ աղքատաց, ի զաւառացն Հուշուայ հարիւր քառասուն և չորս ուրլի, նուիրաւայ 39 ուրլի, իսկ Նշխաւետապօլցոց 9 մանէթ և չորս կոպէկ:

Վից ընդ շնորհակալութեան ցանկալի է ինձ և միանգամայն պարտ արժանաւոր գովել այն աղքատէր և աղքատասէր եռանդին բոցը՝ որ մտաւորական աչաց հեռատեսութենէն բորբոքեցաւ աղքատէր սրտից հնոցին մէջ, զրամական օժանդակութեամբ օգնել կարեկցական վիճակի թը-

(*) Սա ազգաւ Հայ հազարապետ է Պարսից, որոյ գտնանին Գիւլիզական է իւր զինուորաց զբիցն համաձայն: